

SIPOS ENDRE

ADALÉKOK A HAZUGSÁG ANTROPOLÓGIÁJÁHOZ VII.

IGAZSÁG-ROBBANÁS

A MŰVÉSZET ÁLARCÁBAN TETSZELGŐ HAZUGSÁGOK LELEPLEZÉSE

A valódi művészet a rejtőzködő igazságokat hozza felszínre, az álművészet hazugságokat akar igazságként feltüntetni. Szophoklész és Shakespeare drámáinak esztétikai értéke és mély antropológiai tartalma éppen a hazugság leleplezésében nyilvánul meg, s közben fontos információkhoz jutunk. Miről? A hazugság születésének természetrajzáról s az igazság felszínre törésének misztériumáról.

Honore Daumier: Színész pózol a tükör előtt

Shakespeare egyik legmélyebb emberi régiót érintő tragédiájában, a Lear királyban, mint tudjuk, a király két hízelgő-alakoskodó leánya között osztja szét az örökségét, s a legkisebb, a tiszta szívű leányt elúzi magától. Kent gróf, Lear feltétlen híve azonnal feltárja az igazságot. Vörösmarty Mihály kitűnő fordítása szerint: „Vén ember, mit cselekszel? / Hiszed, hogy a kötelesség szólni nem mer, / Midőn a hatalmat a hízelkedésnek / Bókolni látja? Hol dőre lett a fölség, / Ott a becsület nyíltsággal tartozik. / Vond vissza végzésedet, hozd helyre tüstént / Legjobb belátásod szerint ez undok / Elhirtelenkedést. Éltem reá! / Hogy ifjabb leányod nem szeret kevésbé, / S nem is mind léha szív, kinek halk szózatát / Nem veri vissza a kongó üresség.”¹

Ha ezen érvek nyomán Lear tudata megvilágosodik, s visszavonja végzését, akkor a dráma ezzel véget is ér. Mint tudjuk, nem vonja vissza. A tragédia beteljesedik. De hát a történetnek nem is Lear, ez a szánalmas vénember a főszereplője, hanem, akik kiállnak az igazság mellett, akik a hazugsággal szemben életre keltik az igazságot.

Felmerül az alapkérdés: *Az ember ilyen mértékben megtéveszthető lény?* Milyen mértékben és módon vezethető félre?! S a megtéveszthetőség antropológiai sajátosságnak is tartható? Igen, annak! De az embernek a sok tulajdonsága között van egy olyan antropológiai sajátossága is, amit Igazság-éhségnek nevezünk. Ezt a jellemvonást ebben a tragédiában a legkisebb leány, Cordelia és Kent gróf képviseli.

Az igazságra szomjazás antropológiai jellemvonás. S ezt a szomjat sajnos éppen a művészet, a tudomány és az istenhit által lehet kioltani. Valódi drámákkal! Nem hatásvadász-szórakoztató színdarabokkal. Nem a filmipar kommersz termékeivel, nem a nyelvjátékos, felszínes, szóforgató költészettel! Nem a zajeffektusoktól burjánzó zeneművekkel, s folytathatnám a felsorolást.

Sajnálatos módon, már a XX. században a műalkotás, a műtárgy nem emberi értékeket hordozó műbeliségként, hanem áruként, pénzt helyettesítő csereeszközként jelenik meg. Az árufetisizta bankvilág ezt is bedarálta, mint minden emberi értéket. Legalábbis mindent megtesz ezért. A folyamat több mint száz évvel ezelőtt kezdődött el, s azóta felgyorsult.

Különösen a képzőművészet területén követhető nyomon. Erről így ír Bernáth Aurél festőművész a hatvanas években: „A műkereskedelem fennhatósága alatt zajlott le a festészet élet-halál harca. S mi mással lehetett volna ezt az üzemet már a kezdetben kormányozni, a teljes polgári szabadság honában, mint kritikával? De hogyan segített volna később már ott a kritika, ahol a gigantikus műkereskedői hálózat a vevőkör anyagi érdekeltsége révén tökéletesen függetleníteni tudta magát a tetszés-nemtetszés irányító szerepétől.”² Nemcsak ettől, hanem a műalkotások valódi esztétikai értékétől is.

A Budapesten megrendezett ún. Art Market nemzetközi képzőművészeti vásár látogatója voltam. A zsidvásárhoz hasonló benyomása volt az embernek. Kreatív ötletparádé. Remekművek meg gagyi fércművek egymás mellett. A műtárgyak ára nemegyszer köszönőviszonyban sem állt az esztétikai értékkel. Legfeljebb az antiesztétikai értékkel. Szerencsétlen kapálózás, látszatteremtés, beavasodott lázadás és meghökkentés-vágy, aszalt utánérzés, szellemtelen handabandázás. Közben a nagy szemétdombon igazgyöngyre is rátalál az ember. A laikus néző, műgyűjtő számára ez fel sem tűnik. A műgyűjtők nagy része beetető hazugságok nyomán vásárol. Akiket felfuttattak, azoktól. Szánalmas játék (a Gazdálkodj okosan! társasjáték szellemében). Persze örülnünk kellene a gazdagságnak, a kiteljesedő T-liberálisok³ által felszentelt pluralizmusnak.

De hát itt nem gazdagsággal találkozunk, hanem szellemtelen szegénységgel. Nem a művészet kereteinek kitágításával, hanem katasztrófális beszűküléssel. Értékvesztéssel. Hazugsággal. Az üresség álcázásával, kompenzációjával. Szánalomra méltó látszatteremtéssel. Nagyon kevesen vagyunk, akik ki merik jelenteni: a király meztelen.⁴

A TUDOMÁNYOS MEGISMERÉS ANTINÓMIÁI. ISTEN LÉTE, NEM LÉTE

A természettudományok és az antropológiai terminológia alá sorolt tudományok igazságaihoz más út vezet. Ezt a T-liberálisok által definiált humán gondolkodók nehezen értik meg. Illetve nem akarják megérteni. Ragaszkodnak ahhoz a doktrínához, hogy az ún. természettudományokban kipróbált bizonyítási (verifikációs) módszerekkel lehet a humán tudományok tételeit felállítani és bizonyítani.⁵

Albrecht Dürer: Öt tanulmány Krisztus feltámadásához

Ludwig Wittgenstein híres művének utolsó mondata így hangzik: „Amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell.”⁶ Amiről a természettudományos tudományelmélet logikai metodikái szerint nem lehet vagy felesleges beszélni, éppen az, ami az antropológiai megismerés magját képezi. Tehát éppen onnan kell elindulni, ahol Wittgenstein a gondolatsort lezárta. (Illetve, dehogyan zárta le. Nyelvelizissal folytatta vizsgálódásait.)

Természettudományos módszerekkel Isten létezését nem lehet bizonyítani. Ezt már Immanuel Kanttól tudjuk. Meg is ragadom az alkalmat, hogy tisztelettel felkérjem az ateista T-liberális tudós urakat, hogy természettudományos módszerekkel próbálják meg Isten *nem* létezését bizonyítani. (Nyugodtan támaszkodjanak Darwin úrra s az összes Nobel-díjas tudósra s valamennyi kutatóintézet tudományos eredményeire.)

Ha kiderül, hogy a világ teremtődésétől kezdve valamennyi jelenség s a fejlődés lépései hézagok nélkül feltárhatók, akkor Isten létét nem kell feltételezniük. De hát én kevesebb is beérem. Próbálják meg egy kisgyerek mosolyának tudományos hátterét egzakt módon megragadni.

Most nem sorolom fel azokat a nagy tudósokat, akiket mély istenhitük nem akadályozta, inkább segítette abban, hogy új dolgokat fedezzenek fel. Az evolúciós gondolat például Lessinget arra ösztönözte, hogy a vallások történetét az egyre tisztább és pontosabb istenképzetek lépcsőzetes fejlődéseként taglalja; és – hogy mást ne mondjunk – ugyanez a szellem táplálta Kant nagyszabású rendszerét, mely szerint „az egész világ értelmünk feltételeiből fejlődik ki”.⁷

A T-liberális ateista-materialista-marxista propagandának köszönhető, azaz egyetemes hazugság, hogy a tudomány és

a vallás antagonisztikus ellentétben áll egymással. Ha Lenin nem pusztán egy hatalommániás, németek által pénzelt puccs-végrehajtó, hanem valóban egy magasabb szintű társadalom létrehozásáért küzdött volna (amiről legjobb írásai tanúskodnak – az orosz nép lelkét is beszámítva, szakítva a vallásellenes hagyományokkal), szövetséget köt az egyházzal. Hiszen az egész kommunista utópia a legtisztább keresztény eszmerendszer parafrázisa.

Amit most leírtam, azért tűnik abszurditásnak mindenki számára, mert az elmúlt évszázadban kilúgozták az agyunkat a materializmus és idealizmus hamis szembeállításával. „Hiszen végül is, ha alaposan szemügyre vesszük, minden a hit ténye, isteni kinyilatkoztatás, megfoghatatlan isteni csoda: az egész világ, saját énem, a végtelen nagy és a végtelen parányi dolgok egyaránt.”⁸

„Nincs jogunk, mondja Kant, hogy a teremtő és világa létét tudományos axiómába foglaljuk, s ezzel bármily mértékben is függővé tegyük szellemünkétől.”⁹ Ez a mély igazság örökérvényű, s a mai ateista T-liberálisoknak címezve a klasszikus német filozófia első nagy képviselője írta. Ahhoz viszont, hogy elfogadjuk Isten létét, ahhoz, hogy valóban higgyünk az isteni igazságban, az alárendeltséget is vál-

Albrecht Dürer: Krisztus a pokol tornácán

lalnunk kell, az alázatot (amit a T-liberálisok nem tartanak erénynek). „Az erkölcs voltaképp nem arra tanít meg, hogyan tehetjük magunkat boldoggá, hanem arra, hogyan lehetünk méltók a boldogságra. Kötelességérzetből, nem pedig hajlamból kell követnünk az erkölcsi törvényt.”¹⁰ Ez pedig önnevelés nélkül nem megy.

„Beethoven számára a művészet «az isteni közvetítése» volt, minden bölcsességnél és filozófiánál magasabb rendű kinyilatkoztatás, a zene pedig inkább érzés, mint hangfestmény.” Ha Beethoven az abszolút zene csúcspontja, az a leg-szorosabban összefügg vallásosságával¹¹, azaz Isten iránti alázatával.

Ez az alázat nemcsak a T-liberálisokból hiányzik, hanem a nyárspolgárokból is. „A nyárspolgár egyik legfőbb tulajdonsága, hogy a világ közepének tartja magát, feladatait pedig a legfontosabbnak, sőt egyedül fontosnak; a többi teremtmény értékét egyedül aszerint ítéli meg, hogy mennyire hasonlítanak hozzá, és feltételezi, hogy minden, ami más, mint ő, már csak emiatt is silányabb.”¹²(10) A szomorú az, hogy a történelmi szerepet vállalók vagy a nyárspolgárok, vagy a tömegemberek csoportjából kerültek ki. Többek között ezt kellene tudományos vizsgálat tárgyává tenni: „Ahány szereplő, annyi élethazugság, mind magasabban akarna élni adottságainál, pöffeszkedne, homokot hintene egymás szemébe.”¹³

A TUDATOS MEGTÉVESZTÉS LELEPLEZÉSE. INDIVIDUÁLIS SAJÁTÓSÁGOK

A hamis személyiségek, illetve a hamis látszat szellemében tetszelgő individuumok leleplezhetők. Mint ahogy a hamis eszmék is. A hazugsághéj szépen leválasztható az igazság magjáról. Ha ez így van, akkor miért vesz bennünket körül annyi hamis ember? S miért válik annyi embertársunk hazug eszmék áldozatává?

Egyáltalán, mi az igaz, s mi a hamis? S ki az, aki az igazság eszméjét birtokolja, s ki az, aki bármikor, bárhol becsapható, félrevezethető, megvezethető? Kinek az értékérzései állnak egységben a tiszta emberi értékekkel, s kik azok, akik képtelenek ezen értékek befogadására?

Az öröklött adottságoztól, a környezeti feltételektől, egy-egy kulturális környezetben való beágyazottságtól függően és függetlenül az önismeretre hihetetlenül fontos szerep hárul az igazság megismerésében. Az önismeret ráadásul nem pusztán tükörbe nézésről, azaz külső és belső pozitív és negatív tulajdonságok felsorolásából áll (abból is), hanem objektív szellemi munkából. Az önismeret önértékelésre épül. Önmagunk értékét pedig csak oly módon tudjuk meghatározni, ha elhelyezzük magunkat embertársaink sorában.

Goya: Nincs segítség!

A tornasorban is adva van a helyünk. Előttünk állnak a nálunk magasabbak, utánunk a nálunk alacsonyabbak. Természetesen hihetetlen sokféle szempont alapján történhetnek a rangsorolások. Nemcsak testi, hanem lelki és szellemi adottságok szerint is. A szomorú az, hogy léteznek olyan: antropológiailag esszenciális értékű lelki sajátosságok, melyek alapján nem történik rangsorolás, „tornasor állítás”. A tornasorban valójában nem értéksor valósul meg, hanem testmagasság szerinti viszonyrendszer. A legmagasabb és a legalacsonyabb tanuló között nincs minőségi különbség, legfeljebb mennyiségi. A matematikai feladatok megoldásának időzónái között sem. Van, aki ugyanazt a feladatot háromszor anynyi idő alatt oldja meg, mint a másik tanuló. A lassú és gyors feladatmegoldó között nincs minőségi különbség, legfeljebb mennyiségi. Minőségi különbség a feladatmegoldók és a feladatot meg nem oldók között van. (Kizárólag szellemi síkon.) Lelki síkon a matematikai feladatot meg nem oldó egyén akár magasabb szinten is állhat. A lelki szintek alapján nem állítanak rangsort? S itt kezdődik a probléma. A viszonyításban egy nagy rejtőzködő hazugság lepleződik le. A civilizált emberi világ iskolarendszerében még ma is ez a két viszonyítási sor dominál. A tornasor s a feladat megoldásának időzónarendszere.

Ha az ember valódi emberismeretre és reális önértékelő képességre akar szert tenni, akkor elő kell vennie Arisztotelész erénytablázatát.¹⁴ S ennek alapján kellene embertársait és természetesen saját magát elhelyeznie a jelenvaló világban. A T-liberálisok máris szívják a fogukat: moralizáló erkölcsös szerepét osztják rám. Vállalom. (Bárcsak méltó lennék rá.) De hát itt nem a morálról, hanem elemi emberi, lelki értékekről beszélünk mint viszonyítási pontokról. Az önismeret, az önértékelés egy soha le nem zárható folyamat. Ahogy a jó pap is holtáig tanul, ily módon nekünk is éberem

kell szemlélnünk a környezetünkben megvalósuló hamis és igaz értékrendeket.

Jól tudjuk, hogy léteznek nálunk jobb teljesítményt nyújtó s bizonyos szempontból fölöttünk álló egyének, akik megérdemlik a tiszteletünket. S azt is tudjuk, hogy egy olyan csoport is létezik, amely még nem jutott el a mi lelki-szellemi szintünkig. Akiknél különbek vagyunk. A tőlünk különbeket nem kell gyűlölnünk, nem kell irigykednünk rájuk, inkább önneveléssel feljűk kell közelednünk. Az alattunk állókat pedig nem kell megvetnünk. Inkább segíteni kell őket abban, hogy feljebb lépjenek, s hozzánk közelebb kerüljenek. Mindezek evidensnek tűnnek, pedig nagyon jól tudjuk, hogy környező világunk tele van irigységgel, gyűlölettel, megvetéssel. A tömegkommunikációs szennycsatornák ráadásul szítják, életben tartják ezeket a negatív érzéseket.

Valójában a tudatos megtévesztés éppen a felkorbácsolt negatív érték-érzésekre épül. Erre sajnálatos módon konkrét példákat hozhatunk a közelmúltból is. A magyargyűlölet intézményesült mechanizmusának történetét is fel kellene tárni! Az utóbbi húsz évben, az utóbbi ötven évben, az utóbbi száz évben, az utóbbi ezer évben.

A FIGYELEMELTERELŐ MÉDIUMOK BIRTOKBAVÉTELE. SZELLEMI ENERGIA-KONCENTRÁCIÓ

A hazugságyarak egyik technológiai fogása az, hogy némi igazságot vegyítenek a hazugságtömbbe. Így néhány evidens igazság hitelesíti a hazugságmasszát. Másik bevált módszer, amikor két ellentétes álláspontot helyeznek egymás mellé. A néző, a hallgató boldog. Hiszen véleménynyilvánítási szabadságnak tűnik számára, hogy megmutatják neki az érem mindkét oldalát. Ilyenkor valójában létezik egy harmadik oldal is, ami rejtve marad. Vagy amiről rendszeresen elterelik az információéhes embertársaink figyelmét.

Ugyanis az információnak, a mindannyiunk számára létfontosságú tényeknek, adatoknak felállítható a fontossági sorrendje. Itt nemcsak a világgazdasági helyzet közgazdasági adataira gondolok, hanem a Föld lakosságának testi-lelki-szellemi állapotára, életkörülményeinek alakulására, az egymás mellett létező törzsi és nemzeti kultúrák helyzetére; meg arra is, hogy a felesleges túlfogyasztással milyen anyagi értékeket pazarolunk el, illetve milyen mentális helyzetbe kerültek a néptömegek az árufetisiszta világban.

Ugyanannyi erővel, energiával, ezzel a tökéletesített tömegkommunikációs hálózattal a valódi igazságot, a létfontosságú tényeket is fel lehetne tárni. A kis maroknyi bankárcsapat érdekeivel szemben a többség, a Földön élő törzsek, nemzetek, az ún. lakosság érdekét is lehetne érvényesíteni. Természetesen csak akkor, ha a mindenkori kisebb-nagyobb

hatalom az államok és a Föld lakóit felnőtt emberként tartaná számon, nem manipulálható fogyasztómasszaként.

Azon gondolkodom mostanában, hogy emberismeretre, élettapasztalatra, a legfontosabb, a legegységibb emberi értékek megismerésére mikor és hol tettem szert? Természetesen kisgyermekkoromban. Már tíz éves korom előtt. Családban és faluközösségben. Ezekhez az ismeretekhez spontán módon, a felnőttek beszélgetését hallgatva jutottam el. A napi kemény munka után a parasztemberek és asszonyok kiültek a ház elé, az utcai padra s beszélgettek. Megbeszéltek a napi gondokat, de a világpolitikai eseményeket is. Egészen másféleképpen, mint amit a rádióban lehetett hallani. Ezek voltak az igazi történelem-életismereti órák. Meg nagyapám első világháborús s édesapám második világháborús élménybeszámolóit.

S hogyan tesznek szert emberismeretre, élettapasztalatra a ma növekvő nemzedékek? Ugyanúgy, mint mi. Megvan-e még az utcai lócák a házak előtt? Nem! Ők az okostelefonra fűződtek fel. Digitális infúzió élnek. Akármerre járok, utcán, járművön, bárhol, már nincs szemkontaktus. Nincs környezet, csak nyomogatás, bájcsevegés. Sikerült elszigetelődniük a közvetlenül érzékelt, izlett-látott-tapintott világtól. Csak virtuális úton jut el hozzájuk az információ. Lehet, hogy az lenne a megoldás, ha az elemi igazságokat tartalmazó hálózatba kötnék be a digitális infúziót. Azaz egy-két elemi igazság minden nap több százszor is elhangozna. Például: „Az soha nem válik emberi lényé, aki érzékszervei segítségével képtelen a természeti környezettel és az emberi környezettel közvetlen kapcsolatba lépni, s ezt életidejének 90%-ában gyakorolni.” Már hallom is a praktikus-szkeptikus barátom kifogásait: „Nem lenne igazán jó, ha az embertömegek hirtelen szembesülnének a teljes igazsággal, illetve szembe kellene nézniük azokkal a veszélyekkel, amelyek bármikor életbe léphetnek. Sőt lehet, hogy ezek már rég működésbe léptek, de a tömegek nem tudnak róla.” A tömegeknek jobb ködképekben élni?

Barátom Voltaire véleményével azonosul. Mint tudjuk, a francia gondolkodó büszke ateista volt. S mikor megkérdezték tőle, mi lenne, ha minden ember ateistává válna, Voltaire megrémült. A szolgák maradjanak csak istenhívők, különben féltő, hogy éjszaka elválnak a torkunkat. Micsoda cinizmus. A tudás ezoterikus birtokosai megvetik saját embertársaikat.

Mi, emberek valóban nem vagyunk egyformák. De egyenlően állunk a jog asztalánál. Valóban egyenlően? Jogunkban áll-e tudni a teljes igazságot? Azt is, hogy milyen szociális problémákkal küszködnek az alsó néprétegek. Azt is tudnunk kell, hogy a világgazdaságban és a nemzetgazdaságban milyen elosztási viszonyok alakultak ki, s ennek milyen következményei lehetnek. S vannak! Azt is tudnunk kell, hogy

a nyugati modell, a kolonialista, majd neokolonialista ténykedés miképpen verte szét az ősi kultúrákat, s hogy egy-egy térségben konszolidált helyzetet csak diktatórikus módszerrel lehet fenntartani. A törzsi és nemzeti kultúrák, a tradicionális életmód likvidálásáról is pontos leltárt kellene készíteni.

KINEK ÁLLT ÉRDEKÉBEN AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ KIROBBANTÁSA S A TRIANONI DÖNTÉS?

Az első világháború kirobbanásának előzményeiről gazdag irodalom áll rendelkezésünkre. Ezekben a remek tanulmányokban sok mindent megtudhatunk a részt vevő országok gazdasági-politikai helyzetéről, bel- és külpolitikai törekvéseikről. Gyarmatosítási szándékaikról. A szövetségi rendszerek kialakításáról. Szépen kirajzolódnak azok a kontúrvoalak, melyek alapján kibontakozott a drámai eseménysor. Számomra azonban egyáltalán nem rajzolódott ki. Számomra csak egyetlen dolog vált világossá. Bismarck megszegényítő győzelmet aratott Franciaország felett 1871-ben. Nemcsak katonailag, hanem lélektanilag is megsérült az ország. (Erről az öngyilkossági statisztikai adatok is tanúskodnak.) A francia reváns szellem, illetve irredentizmus ily módon szükségszerűen alakult ki. Akkor Franciaország háborús szándéka

Albrecht Dürer: Az apokalipszis négy lovasa

Németország ellen indokolt volt. Miért nem küzdöttek meg lovagiasan egymással?

A szövetségekötéseket sem értem, illetve értem, de számomra egyáltalán nem vált evidenssé sem az antant, sem a központi hatalmak szövetsége. Miért pont ezek az országok szövetkeztek, miért pont ezekkel az országokkal? A háttérben: a bankárok és a gyárosok nagyon jól jártak. Miattuk kellett a háború?

Ami teljes mértékben abszurditás, s épp ésszel fel nem fogható, hogy a Monarchiának s elsősorban Magyarországnak mi érdeke volt belépni a háborúba? Az égvilágon semmi. S ezt minden gondolkozó ember látta. (Gróf Tisza István különösen.) Lloyd George szavait idézve: „Minél több visszaemlékezést és könyvet olvas el az ember, ami a különböző országokban a háború kitöréséről íródott, annál világosabban látszik, hogy a vezető politikusok közül senki sem akarta igazán a háborút. Úgyszólván belecsúsztak, vagy még inkább: beletámolyogtak és belebotladoztak, merő botorságból!”¹⁵ Mintha a brit miniszterelnök nem lett volna tevékeny résztvevője és felelőse ennek az örütségnek? Mintha ő nem lett volna vezető politikus?! Akik felelősek ezekért a bűntényekért, utólag nagyon bölcsökké váltak. Akkor hazug érdekeket szolgáltak, később az igazság bajnokaiként tetszelegtek. Utólag kimondják az igazságot, mikor már nincs tétje. Míg hatalmon voltak, buzgón szolgálták a hazugságot! Ezek szerint ennyi antropológiai esélye van az igazságnak?

De hát miért nincs tétje a megvilágosodásnak? Nekünk, akiknek az égvilágon semmiféle érdekünk nem volt belépni a háborúba, hősiesen küzdöttünk: hatalmas véráldozattal, másfél millió honfitársunk halálával, s mi váltunk az első világháború egyetlenes bűnbakjává, szétcincálták az országunkat. Megaláztak bennünket. S ez a megalázottság már száz éve tart. Lehajtott fejjel kellene éljünk itt Európa közepén? Ezt akarják? Vigasztalásképpen olvasgathatjuk a hajdani vezető politikusok visszaemlékezéseit? S legyünk boldogok, hogy az igazságra előbb vagy utóbb fény derül!? Az igazságtalanság nem évül el, mindig igazságtalanság marad. Mint ahogy az igazságot sem lehet örökké elrejtettségben őrizni.

„A konferencián részt vevő államférfiak akként nyilatkoztak a békeszerződések megalkotásáról, hogy maguk rendítették meg a hitet azok komolyságában és jövőjében. Így Lansing amerikai államtitkár 1920-ban azt mondta, hogy azokat zárt ajtók mögött üzletszerűen kötötték meg. Mindenki előtt ismeretese az angol Keynes munkái a konferencia komolytalanságáról: nyilatkozatait egy évtizeddel később az angol Nicolson Harold erősítette meg. Lloyd-George angol miniszterelnök többször állította pellengére azt a tudatlanságot, melyet a konferencia államférfiai az egyes kérdésekben elárultak. Wilson elnök tragikus magányában azt mondta,

hogy *mindenki hazudott neki*. A hatalom valóban az ő kezében volt, és ő volt az egyetlen, aki a világnak és különösen Európának békét diktálhatott. Azért zajlott körötte a *hazugságok tengere, amelybe végül is alámerült*. Nemcsak azokkal a szép gondolatokkal együtt, amelyeket Európába hozott, hanem az európai népek békéjével, biztonságával és boldogulásával együtt, amely a *hazugságok óceánjában süllyedt el*.”¹⁶ [Kiemelések – S. E.]

„Nicolson Harold [a békekonferencia egyik résztvevője, történetírója]: A népszövetségi alkotmánylevelé XIX. cikkelyét (az ún. revíziós cikkelyt) a hatalmak bevallottan a revízió végett vették fel a paktumba. Vagyis Apponyi Albert és a delegáció más tagjai helyesen alapozták Magyarország reményeit e cikkelyre, és látták benne azt a reményt, hogy a háború izgalmainak elülése után annak alapján a szenvedett igazságtalanság jóvátételére is rákerül a sor. Ennek az ígéretnek az alapján ment bele [Apponyi Albert] a békefeltételek elfogadásába és a békeszerződés aláírásába.”¹⁷

Lansing Robert amerikai államtitkár (House ezredes barátja), aki felháborodva hagyta ott a trianoni tanácskozással, azokról a következő leírást adta: „*A tanácskozásokon mindenki csak suttogva beszélt és soha semmi fontosat nem mondtak másképp, mint bizalmasan titkolózva. Mindaz, ami a nyílt ülésen történt, előre meg volt beszélve és állapítva. A megegyezések és alkudozások zárt ajtók mögött történtek.*” – idézi Henri Pozzi az amerikai államtitkárt (Lansing Robert: A béketárgyalások. Les Négotiations de la Paix. London, 1921.)¹⁸ [Kiemelés – H. P.]

Arnold J. Toynbee, a híres angol történész 1937 májusában Budapesten járt, ekkor jelentette ki, hogy indokolt és szükséges Magyarország határainak békés megegyezés útján történő megváltoztatása, kifejezve ezzel szembenállását a trianoni szerződéssel: „A Magyarországgal való elbánásban a háború után nemcsak a földrajzi szükségszerűség határait lépték túl, hanem megsértették az igazságosság, méltányosság, mérséklet és bölcsesség parancsait is.”¹⁹

Lássuk, mit ír Pozzi A háború visszatér c. könyvében: „Steed angol publicista írja emlékirataiban, hogy House ezredes semmit sem tett anélkül, hogy vele meg nem beszélte volna. Steed viszont minden lépését előzetesen megbeszélte a cseh küldöttség vezetőivel, Masarykkal és Benessel: Így tehát Steed és House útján a kulisszák mögött végelemzésben Masaryk és Benes vezették az egész konferenciát. Egyes bizottsági tagokat más oldalról is biztosítottak maguknak. Így például André Tardieut, aki Masaryk lapjának volt a munkatársa és jóbarátja. Ugyanezt tették a románok és a szerbek.”²⁰ [Kiemelés a szerzőtől]

Nem véletlenül hangzott el André Tardieu francia miniszterelnöktől az alábbi kitétel: „Azért nem lehetett a ma-

Pieter Bruegel: A nagy halak megeszik a kis halakat

gyaroktól elszakított Felvidéken népszavazást tartani, mert akkor nem jött volna létre Csehszlovákia a lakosság ellenszavazata következtében.” Azaz, nem kaptak esélyt honfitársaink arra, hogy saját sorsukról döntsenek. Ezt megerősíti Thomas Garrigue Masaryk is: „Választanunk kellett Csehszlovákia megteremtése vagy a népszavazás között.” (Ez a Csehszlovákiának nevezett koholmány már régen szétesett. A szlovákok nem akartak tovább a csehek gyarmata lenni.)²¹

Idézhetjük V. Iljics Lenint is, a Szovjetunió alapítóját: „Rájuk erőszakolták a békét, de ez a béke uzorás béke, gyilkosok és mészárosok békéje, rabló béke, ez nem béke. Ezek olyan feltételek, amelyeket útonállókkal késsel a kezükben diktálnak a védtelen áldozatoknak.”²² A párizsi főtanács tagjai valóban az útonállókhöz váltak hasonlóvá? S ezt tudták magukról is?

NEMZETÜNK RÁGALMAZÓINK LELEPLEZÉSE (HATÁRON BELÜL ÉS HATÁRON KÍVÜL)

Rágalmazóinkat Lloyd George angol miniszterelnök már 1928-ban leleplezte egyik beszédében: Hogyan írja le ezt Pozzi: „A Millerand-féle levéllel egy időben a nagykövetek tanácsa titkos utasítást adott a Nemzetek Szövetségének, hogy ne hagyják magukat befolyásoltatni, és ne bolygassák azokat a határokat, amelyeket Trianonban emlékiratok és okmányok alapján állapítottak meg. Ezt az utasítást a Nemzetek Szövetségének hivatalos lapja 1922-ben nyilvánosságra is hozta. Lloyd George ezekről az „emlékiratokról és okmányokról” Pozzi könyvében 1928-ban az alábbiak szerint ítélt: „Mindazok az okmányok, amelyeket a béketárgyalások alatt bizonyos szövetségeseink élénk terjesztettek, hazugok és megtévesztők voltak. Mi hamisítványok alapján határoztunk.”²³

A bécsi döntések valójában e hazugságcsomaggal szembeni jóvátételt, az igazságot szolgálták, Hitlertől függetlenül.

De hát a II. világháborút követő békediktátumban újra a hazugság győzött. A rágalmazók újra megdicsőültek. S a rágalmak leleplezése lekerült a napirendről.

Lord Viscount Rothermere újságíró 1927-ben még hitt Európa erkölcsi megtisztulásában. „Az igazságtalan trianoni békeszerződés idejét múlta és a kis antant gyorsan hatályát veszíti... Ezért nekik is érdekükben állna, ha Magyarországnak visszatérítenék a magyaroktól lakott határmenti területeket.”²⁴

Vajon van esélyünk arra itt, Európában, hogy a 100 éves évfordulón az etnikai revízió – vagy legalább az erkölcsi elégtétel – tárgyköre napirendre kerüljön? Az Európai Uniónak ez lenne az egyik feladata! S mi lenne a másik? Az európai kultúra értékeinek megőrzése, aktív védelme. Nem csak szavakban, hanem tettekben is.

Pozzi Charles Daniélout is idézi, aki a francia parlamentben a trianoni békeszerződés előadója volt, 1921-ben a következőket írta: „A kis szövetségeseink minden nap új kívánságokat terjesztettek elő. Minden nap mélyebbre és mélyebbre hasítottak bele Magyarországra ezeréves testébe. Az a határ, amelyet kezdetben Masaryk követelt a csehek nevében, teljesen néprajzi határ lett volna. A tiszta magyar városok mint Pozsony, Léva, Ipolyág, Rimaszombat, Kassa: az anyaország határain belül maradt volna és éppúgy Magyarországra maradt volna az egész keleti Szlovénia és a rutén föld.” De közbelépett Benes.²⁵ Egyenes, tiszta, őszinte beszéd. Nemcsak empátia és a büntudat szólal meg benne, hanem a legfontosabb erény: az igazságérzet.

A két cseh vezető nemcsak a főtárgyalókat vezette félre, hanem testvéreiket, a tótokat is. Idézzük ismét Pozzit: „A tótok Pittsburgban határozottan kijelentették, hogy egybeolvadásról szó sem lehet. A csehek pedig, miután Szlovénzónának urai lettek, Szlovénzót egyszerűen bekebelezték, és mi sem természetesebb, minthogy az egyezményből semmi sem lett. Igen jellemző a csehekre, hogy amikor az elkeseredett tótok Masaryktól az esküvel megerősített szerződés betartását követelték, Masaryk úr ezt válaszolta: – A pittsburgi egyezmény törvényes ünnepen íratott alá, amit az amerikai törvények tiltanak és így semmis.”²⁶ [Kiemelés – H. P.]

Gabriel Wells magyar származású amerikai író, történész szerint: „Ez a szerződés a legrosszabb indulatú erkölcsi atrocitás, amely valaha elkövetetett. Ezt nem egy nyílt eszű, széles látókörű tanácskozás hozta meg, hanem egy vérbíróság. Emlékezzetek vissza: hajót hajóért! Ez volt a XX. század parafrázisa a régi szemet szemért elv helyében.”²⁷

„Legalább legyünk annyira tisztában ezzel a békeszerződéssel, hogy tovább ne ámítassuk magunkat. Keljünk fel és kergessük el magunktól a lidérceket, amelyek mindennapi életünk közben is belénk fojtják a levegőt. A békeszerződés

egy teljesen lehetetlen alkotás. Ez a tálománya a lét törvényeibe ütközik. Ebben nincsen szimmetria, ebben nincsen arányosság, ebben nincsen egyensúlyozottság, ebben nincs meg a kohézióknak egyetlen eleme sem. (...) Azt kérdezik tőlem, mit kell cselekedni? Legyen szabad egy kérdéssel felelnem. Mi teendő? diktál a közönséges józan ész, hogyha egy épület hibás szerkezete következtében lakhatatlannak bizonyult és azzal fenyeget, hogy összeomlik, és romjai alá temeti a bennelevőket?”²⁸

Igen, Lear király is tévedett. De a dráma folyamán az igazságra fény derült. A mi drámánk hány évig zajlik? száz évig? Most tartunk az ötödik felvonás vége felé.

*

A temetőben felidézem apám és nagyapám szellemét. Ők megadják a végszót. S utána mi következünk: fiaink, leányaink, unokáink.

Nemzetünk rágalmozóinak leleplezése nehéz feladat. Még akkor is, ha a tények magukról beszélnek. Ha a bizonyítékok a kezünkben vannak. Már hallom is a T-liberálisok himnuszát: „Nem kell folyton trianonozni! Nem kell feltépni a régi sebeket!” De hát feltépődnek azok maguktól is. Nem csak akkor, amikor megzavarják temetőink nyugalmát.

Albrecht Dürer: A lovag, a halál és az ördög

„Egyetlen néppel sem bántak el gonoszabban, mint a magyar néppel, egyetlen országot sem kínoztak meg, marcangoltak szét s raboltak ki jobban. Magyarország lakosságának szétesztása a modern civilizáció egyik legszégyenteljesebb lapja. (...) Európa ugyanazon az úton keresi a békét, mint amelyik a háborúhoz vezetett. A béke csak azon a napon fog megszületni, amelyiken elkészül a békeszerződések revíziójának műve”²⁹ A mai fősodratú történész-szakma egyetlen tagjától nem hangzott el ilyen kemény kritikája a hamis trianoni szerződésnek. Francesco Nitti szerint azonban mi, magyarok lélekben erős emberek vagyunk. Ha nem így lenne, akkor már rég letöröltek volna bennünket Európa színpadáról.

De már belefáradtunk. Mibe fáradtunk bele? A némaságba! Hogy túlélésünk érdekében hangosan nem mondhattuk ki az igazságot. Pedig nemzeti önérzetünk érdekvédelme miatt néha ki kell mondanunk. Ki kell énekelnünk-táncolnunk magunkból a fájdalmat, hogy száz esztendeig el kellett viselnünk ezt a gyalázatot. Nemcsak azok részéről, akiket annak idején befogadtunk, hanem főleg azon nyugati nagyhatalmak részéről, akiknek soha nem ártottunk, mégis megaláztak bennünket. És ma is ezt teszik.

Miről beszéljek öseimmel? Hogy feleslegesen halt meg több millió ember? Vagy arról, hogy Isten kiválasztott népe vagyunk, akik mindig – ezután is – megbocsájtunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek, vétkeznek s vétkezni fognak.

NYOLC HALÁLOS BŰN AZ EMBERI CIVILIZÁCIÓ ELLEN

De hát a jelenlegi európai közéletben nemcsak a minket érintő brutális aljasság, igazságtalanság lett elhallgattatva, szőnyeg alá söpörve, hanem egy olyan, mindannyiunk jövőjét-létét érintő kérdéssor is, amit folyamatosan a felszínen kellene tartani. Mint ahogy felszínen is lesz tartva, ha az igazság-robbanás pillanata elérkezik.

Konrad Lorenz által megfogalmazott, a civilizált emberiség ellen elkövetett nyolc halálos bűn kérdéskörei az idő múlásával egyre aktuálisabbá válnak – s megoldásért esedeznek. Vegyük sorra őket.³⁰

Az első halálos bűn az élettér *elpusztítása*, az esztelen urbanizáció. Embertömegek kiemelése a kiegyensúlyozott, egészséges környezetből, s bezsúfolása egy-egy olyan mesterségesen kialakított, uniformizált, rendkívül praktikus s lelkileg üres terekbe, ahol a világgal való érintkezés monitoron keresztül történik. Szerencsénkre a természetvédő mozgalom még látszólag működik, s úgy tűnik, hogy a természetromboló nagyberuházások, illetve a környezetkárosító ipari létesítmények telepítése akadályokba ütközhet. A lokális érdekek képviselői demonstrációkat szerveznek.

E mozgalmak vezetői általában politikai karriert futnak be, akárcsak a munkásmozgalom hajdani szakszervezeti vezetői. (Amíg a titokzatos bankármaffia fel nem vásárolja őket.) De hát a környezetrombolás már az úgynevezett nagy ipari forradalom idején elkezdődött. A rehabilitáció számláját a nyugati nagyhatalmaknak kellene benyújtani.

A második halálos bűn a *túlnépesedés*. Mint tudjuk: természetes körülmények között egy adott életterben egy adott állatpopuláció képtelen túlszaporodni, mivel adottak a szabályozási feltételek. Itt nem csupán a táplálékláncra gondolok, hanem az életfeltételektől való mennyiségi és minőségi függőségre. Determinációra. A táplálék mennyisége meghatározza a csoport létszámát. Ez az egyensúly azonnal felbomlik, ha az ember mesterségesen belenyúl a rendszerbe.

Állítólag az embert ésszel áldotta meg a Teremtő, miközben saját képére formálta. Az ember hihetetlen szellemi teljesítményre képes. S már rengeteg problémát megoldott. A legsürgetőbb problémára miért nincsenek humán megoldási javaslatok? A kérdés máig megválaszolatlan.

A harmadik halálos bűn a *versenyfutás* kényszere. Itt nem pusztán a sokat emlegetett bővített újratermelésre kell gondolni, hanem arra a neurotikus kötelező tempógyorsításra, amit az árutermelő, árufetisizáló polgári világ kikerülhetetlen követelményként állít az egyénnel szemben. Itt ráadásul az árutermelés felgyorsulása nyomán a fogyasztás felgyorsulásának kell követnie. A valójában szükségtelen árumennyiség termelése szükségtelen fogyasztást indukál. S úgy tűnik, hogy ebből a mókuserékből nem lehet kilépni. Ki lehet! Egy egészen más megalapozású civilizáció is kialakítható. (Ez is egy külön tanulmányosor témája.)

A negyedik halálos bűn az érzelmek fagyhalála, ami valójában az előző halálos bűnökből következik. A kontraszerekció már régen beindult, a lélektelen rendszerben ugyanis az az igazi láncszem, illetve annak van legnagyobb esélye a karrierre, az érvényesülésre, aki szenvtelenül, célszerűen ténykedik, aki kiirtotta magából az érzéseket, illetve aki megjártott érzelmekkel manipulálja embertársait. A pszichopátia egy idő után szinte kötelezővé válik.

Az ötödik halálos bűn, ami valójában az előző bűnök egyeneságú következménye, a *genetikai hanyatlás*. A civilizált emberiség génállományában több fertőző góc is felfedezhető. Nemcsak az agyelszívó-ámokfutó-árutermelő és árufogyasztó vadkapitalizmus nedvedző sebe, hanem a két világháború, a sztálinizmus és hitlerizmus kórját is magunkban hordjuk. Most pedig a T-liberális fertővel is szembe kell néznünk. Nem elég, hogy másfél millió halálos áldozatunk volt az első világháborúban. A túlélők is kegyetlen dolgokon mentek át. Nagypapánk, apánk. S ez nem múlt el nyomta-

Van Gogh: Nyírfák

lanul. Trianon nagy sebe! „Az apák ették a savanyú szőlőt, s fiaik foga vásott beléje.”

A hatodik halálos bűn a *tradíciók lerombolása*. Annak idején a liberalizmus szelíden indult. A nemzeti liberalizmusban a nemzeti érzés és hagyományrendszer szépen megfért a szabadelvűséggel, a szabadság eszméjével. A liberalizmusnak viszont kialakult egy ún. világpolgári-internacionalista változata, amely egyre agresszívebbé vált s nemcsak a nemzeti hagyományokat, tradíciókat kérdőjelezi meg, hanem elpusztításukra szövetkezett. Mivel minden ember-nemzeti tradíció háttérében ISTEN áll, illetve istenhit; ezért a vérmes ateista T-liberálisok ebből az irányból indították a fő támadást. Ténykedésük olyannyira eredményes volt, hogy mára már sikerült szinte minden országban az oktatási és kulturális szférát bekebelezniük s a tradicionális értékeket elorsvasztaniuk. Még azokban az országokban is, ahol nemzeti kormányok alakultak. Ahol a tradicionális szellemi értékek újra erősödtek, ott a T-liberálisok gépezete beindul. S elkezdik a lejárató kampányukat. Mostanában már a szisztematikus rágalmozás módszerét is alkalmazzák, egyre aljasabb módon.

A hetedik halálos bűn éppen ezen új dogmák tömeghatásában érhető tetten. Ezek közül már említettünk néhányat. Köztük is talán a legártalmasabb a szabadság parttalanságának dogmája, a nemek közötti határvonalak eltörlésének dogmája, a nemzeti identitástudat tagadása, az elemi erkölcsi értékek megkérdőjelezése. A nemzeti és keresztény jelképek és ereklyék meggyalázása. A T-liberális dogmák pontosan az ismert keresztény dogmák ellenpólusai.

A nyolcadik halálos bűn a *tömegpusztító fegyverek* gyártása. Ugyanis leszerelési megállapodásoktól s demilitarizált övezetek kialakításától függetlenül a fegyvergyártás még mindig jó üzlet. Úgy mondják: húzóágazat. Miközben a kom-

munikációs csatornákon zajlik a porhintés. Ezek a fegyverek használatba kerülnek. Sokszor egyazon üzemben gyártják a harcoló párok, az ellenfelek fegyvereit. Ha jól belegondolunk abba, hogy az elmúlt 150 évben mennyi pénz forgott a fegyverkereskedésben, s ezzel a pénzösszeggel miképpen

lehetett volna, illetve lehetne még ma is néhány civilizációs bűn következményeit orvosolni, újabb bűnelkövetést megelőzni, akkor megdöbbenünk.

S e megdöbbenés fájdalmában nem lezárom, hanem inkább csak megszakítom a gondolatok fonálát.

JEGYZETEK

- ¹ Shakespeare összes művei V. Európa, 1961. 12. o.
- ² Bernáth Aurél: A múzsa udvarában. Budapest, Szépirodalmi, 1967., 193. o.
- ³ T-liberálisnak nevezem (nem tudományos kategóriaként, inkább politikaiként) az ún. „tisztá liberálisokat”. Bővebben lásd: Trianoni Szemle 10. évfolyam, 2018/1–2. szám, 100. o. 1. jegyzet
- ⁴ Sipos Endre: A festészeti műelemzés alapkérdései (A vertikális műelemzés módszertana). Flaccus, 2019.
- ⁵ A pozitív szociológia azt hirdeti, hogy a természettudományok (a fizika, a biológia stb.) módszerei kiterjeszthetők a társadalomtudományokra, így a szociológiára is, vagyis a fizika vagy a biológia módszereivel lehet társadalmi kérdéseket megválaszolni.
- ⁶ Ludwig Wittgenstein: Logikai-filozófiai értekezés. Budapest, Akadémia, 1989. 90. o.
- ⁷ Egon Friedell: Az újkori kultúra története II. Budapest, Holnap K., 1998. 32. o.
- ⁸ Uo. 121. o.
- ⁹ Uo. 137. o.
- ¹⁰ Uo. 151. o.
- ¹¹ Uo. 306. o.
- ¹² Uo. 508. o.
- ¹³ Uo. 509. o.
- ¹⁴ Lásd a tanulmányom IV. fejezetét! Trianoni Szemle, X. évf. 2018. január–június 99–107. o.
- ¹⁵ Egon Friedell: Az újkori kultúra története II. Budapest, Akadémia, 1989. 921. o.
- ¹⁶ Horváth Jenő: A magyar kérdés a XX. században II. A trianoni békeszerződés megalkotása és a revízió útja. Budapest, MTA, 1939., 96. o.
- ¹⁷ Horváth Jenő: A magyar kérdés a XX. században II. A trianoni békeszerződés megalkotása és a revízió útja. Budapest, MTA, 1939., 108. o.
- ¹⁸ Henri Pozzi (francia jogtudós, politikus publicista): A háború visszatér IV. kiadás. Fordította Felkai Ferenc és Marjay Frigyes. Az előszót írta Orbók Attila. Budapest, Marjay Frigyes kiadás, 1935. 194. o.
- ¹⁹ Horváth Jenő hivatkozik Arnold J. Toynbee-ra: A kisantant keletkezésének története. Egy angol publicista munkája. Magyar Külpolitika 6. évf. 2. sz., 1925. dec. 16. 6–7. o.
- ²⁰ Henri Pozzi: A háború visszatér IV. kiadás. Fordította Felkai Ferenc és Marjay Frigyes. Az előszót írta Orbók Attila. Budapest, Marjay Frigyes kiadás, 1935. 194. o.
- ²¹ Th. G. Masaryk: A világforradalom. Emlékek, gondolatok 1914–1918. „Orbis” Kiadóvállalat, Prága, 1928.
- ²² Lenin Összes Művei 41. kötet. Budapest, Kossuth, 1974, 334. o.
- ²³ Henri Pozzi: A háború visszatér IV. kiadás. Fordította Felkai Ferenc és Marjay Frigyes. Az előszót írta Orbók Attila. Budapest, Marjay Frigyes kiadás, 1935. 197. o.
- ²⁴ Lord Viscount Rothermere főszerkesztő írta a *Daily Mail* 1927. június 21-i számában *Hungary's Place in the Sun (Magyarország helye a nap alatt)* In. Horváth Jenő: A magyar kérdés a XX. században II. A trianoni békeszerződés megalkotása és a revízió útja. Budapest, MTA, 1939., 250. o.
- ²⁵ Henri Pozzi: A háború visszatér IV. kiadás. Fordította Felkai Ferenc és Marjay Frigyes. Az előszót írta Orbók Attila. Budapest, Marjay Frigyes kiadás, 1935. 198. o.
- ²⁶ Uo. 222. o. Lásd még Th. G. Masaryk: A világforradalom. Emlékek, gondolatok 1914–1918. „Orbis” Kiadóvállalat, Prága, 1928. 282–290. o.
- ²⁷ Gabriel Wells: A béke útja. Hegedűs Loránt előszavával. Fordította és sajtó alá rendezte Siklóssy László. Budapest, Légrády Testvérek K., 1929. 48. o.
- ²⁸ Uo. 137. o.
- ²⁹ Francesco Nitti: A béke. Budapest, Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt., é. n. 6–7. o.
- ³⁰ Konrad Lorenz: Salamon király gyűrűje. Budapest, Akadémia, 1964.